

2022-2023 (1 Ekim 2022-31 Mayıs 2023) BUĞDAY ÜRETİM REKOLTE 2. TAHMİN RAPORU

1. Genel Değerlendirme

1 Ekim 2022-31 Mayıs 2023 tarihleri arasında ülke geneli 441 mm yağış alınmış, uzun yıllar ortalamasının %9 altında (485 mm) ve geçen üretim yılına benzer (453 mm) gerçekleşmiştir. Karadeniz ve Doğu Anadolu hariç tüm bölgelerde yağışlar uzun yılların altında olmuştur.

Bu üretim yılında Sonbaharda Güneydoğu Anadolu Bölgesi hariç (%12 artış) tüm bölgelerde yağış düşüşü yaşanmıştır. Sonbaharda en belirgin yağış azalması Marmara ve Ege Bölgelerinde olmuştur (sırasıyla; %54 ve %50 azalma).

Yağış eksikliği Kış mevsiminde de devam ederek belirginleşmiş, son 63 yılın en düşük yağışlı ikinci Kış mevsimi yaşanmıştır. Kış yağışı azalışı %22 (Karadeniz) ile %55 (İç Anadolu) arasında değişmiştir.

Ülke geneli Mart ayı yağışları yükselişe geçmiş (96 mm) uzun yılların oldukça üzerinde olmuştur (%56, son 27 yılın en yağışlı mart ayı). En fazla yağış artışına sahip bölge %80 ile İç Anadolu Bölgesi olmuş, Ege ve Marmara Bölgelerinde mart ayı yağışlarındaki artışlar ise nispi olarak daha sınırlı düzeyde (sırasıyla %26 ve %20) kalmıştır.

Ülke geneli Nisan ayında 87 mm yağış gerçekleşmiş, uzun yıllardan kayda değer düzeyde yüksek olmuştur (%51). Yağışlar tüm bölgelerde yüksek olmuş, en fazla artış %82 ile Marmara ve Karadeniz Bölgelerinde (son 63 yılın en yüksek düzeyi) gerçekleştirmiş, diğer bölgelerdeki artış oranı %11 (Güneydoğu Anadolu) ve %57 (Doğu Anadolu) arasında değişim göstermiştir.

Mayıs ayında da yağış artış trendi devam etmiştir. Ülke mayıs ayında 67 mm yağış almıştır (uzun yıllara göre %27 yüksek). Mayıs yağışları Güneydoğu Anadolu hariç tüm bölgelerde uzun yılların üzerinde olmuş, Ege Bölgesinde normalin iki katı yağış (son 63 yılın en yüksek ikinci yağışı) alınmıştır.

Bitki gelişimi açısından son derece kritik olan ilkbahar aylarının üçünde de yağışlar uzun yıllardan yüksek olmuş, ilkbahar mevsiminde ülke ortalaması 250 mm civarında yağış alınmıştır (uzun yılların yaklaşık %45 üzerinde; son 63 yılın en yağışlı ilkbahar mevsimi).

Böylece gelişim ve verimlilik açısından kritik önemde olan Mart ve Nisan aylarındaki, bazı bölge ve lokasyonlar için ise Mayıs ayındaki yüksek yağışlar rekolte beklentisini artırmıştır.

Marmara Bölgesi; Bu üretim yılında 8 aylık bitki gelişme döneminde bölge **416 mm** yağış alınmış, uzun yılların **%24 altında** gerçekleşmiştir. Bununla birlikte yağışlar **Mart ayında yükselişe (%20 artış)** geçmiş, **Nisan ayında en fazla yağış artışı olan (%82) bölge** olmuştur. **Mayıs ayında da artış trendi devam etmiş ve uzun yılların %10 üzerinde** yağış kaydedilmiştir. Böylece ilk bahar aylarının üçünde de ve toplamda ilkbahar mevsiminde uzun yıllara göre daha yağışlı bir süreç yaşanmıştır. Mayıs yağışlarının özellikle Trakya bölgesi ve

yüksek yerler için önemli olduğu değerlendirilmektedir. Mart, Nisan ve Mayıs aylarındaki yağış artışları 8 aylık dönemde toplam yağış azlığının buğday verimi üzerindeki baskısını ortadan kaldıracığına işaret etmektedir.

Bölgede buğday ekiminde küçük artışlar olduğu görülmektedir. Bahar yağışlarındaki yükselişlerin, toplam yağış eksikliğinin olumsuz etkisini ortadan kaldıracığı değerlendirildiğinden, buğday rekoltesinin uzun yıllar civarında olacağı beklenilmektedir.

Ege Bölgesi; Sekiz aylık bitki gelişim döneminde 471 mm yağış düşmüştür (uzun yıllara göre %12 azalma).

Bölge Sonbahar ve Kış aylarında düşük yağış almıştır. **Mart, Nisan ve Mayıs aylarında ise düşen yağış miktarlarında önemli artışlar gözlenmiş (sırasıyla %26, %37 ve %113) ve rekolte beklentilerine olumlu yansımıştır.** Bu verilerden üretim yılında ilkbahar mevsiminin uzun yıllara göre oldukça yağışlı geçtiği anlaşılmaktadır. Mayıs yağışlarının Kıyı Ege’de etkisi sınırlı iken, iç Ege’de ve yüksek rakımlarda etkisinin önemli olacağı değerlendirilmektedir.

Bölgede ekonomik nedenlerle pamuk başta olmak üzere değişik tarla bitkilerinden buğday ekimine kayışlar olduğu ve buğday ekim alanının %5 civarında arttığı değerlendirilmektedir. Mart ve Nisan yağışlarının yüksek olması (İç kısımlarda ilaveten mayıs yağışlarının) ve ekim alanındaki artış sebebiyle, toplam yağıştaki düşüşün olumsuz etkisini ortadan kaldıracığından hareketle, buğday üretiminin uzun yılların %3 üzerinde olması öngörülmektedir.

Akdeniz Bölgesi; 2022-2023 üretim yılı 8 aylık dönemde bölgede 495 mm yağış kaydedilmiştir (uzun yılların %19 altında).

Yağışların Sonbahar ve Kış mevsimlerindeki düşüklüğüne karşılık, gelişme açısından kritik aylar olan **Mart, Nisan ve belirli lokasyonlar için (Isparta, Burdur gibi iç kesimler ve yüksek rakımlı yerler) Mayıs’ta belirgin yükseliş (sırasıyla; %52, %44 ve %52), rekolte açısından olumlu beklentiyi güçlendirmiştir.**

Bölgede pamuk ve ayçiçeği gibi bitkiler başta olmak üzere farklı tarla bitkilerinden buğdaya yönelimler olduğu ve buğday ekim alanlarında %7 civarında artış olduğu değerlendirilmektedir. Buğday ekim alanı artışı, yüksek Mart ve Nisan yağışları (bazı yerlerde Mayıs yağışları) birlikte ele alındığında, toplam yağıştaki olumsuz etkinin ortadan kalkacağı beklentisi ile üretimin uzun yılların %3 üzerinde olacağı tahmin edilmektedir.

İç Anadolu Bölgesi; Bu üretim yılında bölge 292 mm yağış almış, uzun yıllar ortalamasının %11 altında olmuştur.

Kurak geçen Sonbahar ve Kış mevsiminden sonra, Mart ayında yağışlarda oldukça etkili bir yükseliş olmuştur (%80; son 63 yılın en yağışlı mart ayı). Nisan ve Mayıs aylarında da yağış yükseliş eğilimi devam etmiştir (sırasıyla; %32 ve %17). Böylece bitki gelişimi ve verimlilik açısından son derece önemli olan ilkbaharın üç ayda ve mevsim toplamında uzun yıllardan daha yağışlı bir dönem geçirilmiştir. Ayrıca, yağışların Haziran ayında da devam ettiği görülmektedir.

Bölgede mısır ve ayçiçeği gibi değişik bitkilerden buğday ekimine yönelik olmuş ve ekim alanının %3 civarında arttığı gözlenmiştir. Bölgede ekim alanı artışı, yağışın kritik aylarda yüksekliği dikkate alındığında, buğday rekoltesinin %10 düzeyinde artacağı değerlendirilmektedir.

Karadeniz Bölgesi; Sekiz aylık gelişme döneminde bölgede **538 mm** yağış kaydedilmiştir (**uzun yıllara göre %6 artış**).

Bölge Sonbahar ve Kış mevsimlerinde yağış azalışı en az olan bölgelerden birisi olmuştur. Ayrıca Mart ve Nisan ayları en fazla yağış artışı (sırasıyla; %66 ve %82) olan bölgeler arasında yer alırken, mayıs ayında da yağış artış eğilimi (%26) devam etmiştir. İlkbahar aylarının üçünde de ve mevsimsel toplamda bölgenin uzun yıllara göre yüksek yağış aldığı anlaşılmaktadır.

Bölgede buğday ekiminde küçük artışlar olduğu görülmektedir. Yağış dağılımının uygunluğu, önemli buğday üretim alanlarında yağış yüksekliği dikkate alındığında buğday üretiminin %20 civarında artabileceği düşünülmektedir.

Doğu Anadolu Bölgesi; 2022-2023 üretim yılında (8 aylık dönem) **455 mm** yağış gerçekleşmiştir (**uzun yıllar civarında**).

Sonbahar yağış azlığı daha düşük olmasına karşılık, Kış yağışlarının en fazla azaldığı bölgelerden olmuştur. Buna karşılık bölge **Mart ve Nisan aylarında yağışı en fazla artan (sırasıyla %56 ve %57) bölgeler arasında yer almıştır. Mayıs ayında da yağış artışının devam ettiği (%13) görülmüştür. Birlikte değerlendirildiğinde Bölgenin ilkbaharın üç ayında ve toplam mevsimsel yağışlarda uzun yılların oldukça üzerinde yağış aldığı değerlendirilmiştir. Haziran ayında da yağışlı sezonun devamı kayda değer görülmüştür.**

Bölgede buğday ekiminde küçük artışlar olduğu görülmektedir. Bahar aylarındaki yağışların yüksekliği göz önüne alındığında, buğday rekoltesinin %12 yükseleceği öngörülmektedir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi; Bu üretim yılında bahsi geçen dönemde **459 mm** yağış gerçekleşmiş, uzun yıllar ortalamasına kıyasla **%11 azalış** görülmüştür.

Uzun yıllar ortalamasına göre yağışlı bir Sonbahar geçiren Bölge, az yağışlı bir kış yaşamıştır. Buna karşılık **Mart ayı oldukça fazla yağış alan (%79) bölgede, Nisan ayında da yağış artışı (%11) devam etmiştir. Bölgede Mayıs ayı bitki gelişimi ve verimlilik açısından sınırlı etkiye sahip olmakla birlikte, yağışlar uzun yıllara göre %40 düşüş göstermiştir. Böylece ilkbahar aylarından Mart ve Nisan aylarında yağış artışı, mayıs ayında yağış düşüşü, toplam mevsimsel yağışta ise artış olduğu anlaşılmaktadır.**

Bölgede pamuk başta olmak üzere farklı tarla bitkilerinden buğdaya ekonomik nedenlerle kayışlar olmuş ve buğday ekim alanlarının %4 civarında arttığı düşünülmektedir. Buğdaydaki ekim alanı artışı, bahar yağışlarındaki yükseliş değerlendirildiğinde buğday rekoltesinin %7 düzeyinde artacağı öngörülmektedir.

2. Tespit, değerlendirme, tahmin

- Ülkemiz 2022-2023 üretim yılı 8 aylık gelişme döneminde (1 Ekim-31 Mayıs) 441 mm yağış almış, uzun yıllar ortalamasının %9 altında olmuştur. Yağış düşüşü Karadeniz ve Doğu Anadolu hariç tüm bölgelerde gerçekleşmiştir.
- Sonbaharda Güneydoğu Anadolu hariç tüm bölgelerde yağış düşüşü yaşanmıştır (%15/ Karadeniz-%54/Marmara aralığında).
- Kış mevsiminde yağış eksikliği ülke genelinde daha belirgin olarak hissedilmiş, son 63 yılın en düşük yağış alan ikinci Kış mevsimi olmuştur. Yağış eksikliği değişen oranlarda olmak üzere tüm bölgelerde görülmüştür (%22/Karadeniz-%55/İç Anadolu aralığında).
- Mart ayında 96 mm yağış kaydedilmiş, uzun yılların üzerinde olmuştur (%56; son 27 yılın en yağışlı mart ayı). Mart yağışı farklı oranlarda tüm bölgelerde yüksek gerçekleşmiştir (%20/Marmara-%80 İç Anadolu aralığında).
- Yağış artışı nisan ayında da devam etmiş, tüm bölgeler uzun yılların üzerinde yağış almıştır. Nisan ayında uzun yıllara göre yağış artışı %11 (Güneydoğu Anadolu) ile %82 (Marmara ve Karadeniz) aralığında değişim göstermiştir.
- Mayıs ayında Güneydoğu Anadolu Bölgesi hariç tüm bölgelerde yağış artışı devam etmiştir. Ülke mayıs ayında 67 mm yağış almıştır (uzun yıllara göre %27 yüksek).
- Bitki gelişimi açısından son derece kritik olan ilkbahar aylarının üçünde de yağışlar uzun yıllardan yüksek olmuş, ilkbahar mevsiminde ülke ortalaması 250 mm civarında yağış alınmıştır (uzun yılların yaklaşık %45 üzerinde; son 63 yılın en yağışlı ilkbahar mevsimi). Böylece gelişim ve verimlilik açısından kritik önemde olan Mart ve Nisan aylarındaki, bazı bölge ve lokasyonlar için ise Mayıs ayındaki yüksek yağışlar rekor beklentisini artırmıştır.
- Bazı bölge ve lokasyonlarda bahar yağışlarının, özellikle Mayıs ve Haziran aylarında sel ve taşkınlara, dolu tahribatına neden olduğu gözlemlenmiştir.
- Bahar aylarındaki yüksek yağışlar ve nemli ortam başta mantari etmenler olmak üzere farklı hastalıkların çıkmasına yol açtığı, ancak birçok üreticinin teknik kadroların desteği ile gözlemlerini yaparak, gerektiğinde koruyucu ilaçlama ile kontrolü yapabildiği değerlendirilmiştir.
- **Buğday ekim alanının 2022-2023 üretim yılında 7,3 milyon hektar olduğu öngörülmektedir. Ekim alanlarındaki değişim, yağış miktar ve dağılımları ile verim üzerine etken lokal faktörler birlikte değerlendirildiğinde buğday rekoltesinin uzun yıllar ortalamasına göre; Marmara Bölgesinde aynı düzeyde kalacağı, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde %3'er, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde %7, İç Anadolu Bölgesinde %10, Doğu Anadolu Bölgesinde %12 ve Karadeniz Bölgesinde %20 artacağı öngörülmüştür. Bölgesel bu değerlendirmeler ışığında bu üretim yılındaki rekoltenin, uzun yıllar ortalamasına (20 milyon ton) göre %7,5 artarak 21,5 milyon ton olarak gerçekleştirilebileceği değerlendirilmiştir.**

Saygılarımızla..